

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ
FAKULTY OF FINE ARTS

INTERMEDIÁLNÍ A DIGITÁLNÍ TVORBA
INTERMEDIA AND DIGITAL CREATIVE PRACTICE

ATELIÉR ENVIRONMENT
STUDIO OF ENVIRONMENT

Na Pasníku
On the Pasník

DOKUMENTACE DIPLOMOVÉ PRÁCE
DIPLOMA THESIS DOCUMENTATION

AUTOR PRÁCE
AUTHOR

BcA. Kateřina Siegelová

VEDOUCÍ PRÁCE
SUPERVISOR

MgA. Barbora Klímová ArtD.

OPONENT PRÁCE
OPPONENT

MgA. Veronika Vlková

BRNO 2017

DOKUMENTACE VŠKP

OBSAH:

OBRAZOVÁ ČÁST	s. 3 – 6
TEXTOVÁ ČÁST (PÍSEMNÁ OBHAJOBA)	s. 7– 10

OBRAZOVÁ ČÁST

K obhajobě byla předložena jedna velkoformátová kresba tužkou a dále předkládám v dokumentaci pouze ilustrační fotografie z průběhu stavění a pozorování domečků.

Ilustrační foto, 1.den, 2016

Ilustrační foto, za jeden měsíc, 2016

Ilustrační foto, za dva měsíce, 2016

Ilustrační foto, za tři měsíce, 2016

Ilustrační foto, stav po dvanácti měsících, 2016

Na Pasníku, kresba tužkou na hedvábném papíře, 212 x 150 cm, 2017

Detail kresby Na Pasníku, kresba na hedvábném papíře, 2017

TEXTOVÁ ČÁST (PÍSEMNÁ OBHAJOBA)

Tématem mojí diplomové práce je plynutí času a jeho postupného zaznamenávání. Po dobu asi půl roku jsem sledovala jedno určité místo v lese nedaleko svého domova, na kopci jménem Pasník. Z toho plyne i název mojí práce- Na Pasníku. Na tomto místě v lese jsem si postavila malé „město“ s domečky z přírodnin. A posléze jsem si celé místo postupně dokumentovala v různých časových rozestupech. Následně jsem s nimi pracovala, výsledkem mého sledování vznikla časová velkoformátová kresba jednoho místa, která dokumentuje různá časová období. Jednotlivé časové úseky se střídají a prolínají na jednom formátu. Jakýsi záznam času. Já pro tento postup práce používám označení- časová kresba.

Inspirací pro moji diplomovou práci mi byla vzpomínka z dětství, kdy jsem často chodila s rodiči do práce, jelikož jsem odmítala chodit do školky. Oba moji rodiče pracují celý život v lese. Tím je moje napojení na les a na práci s tímto prostředím pro mě naprosto přirozené a často s tímto motivem pracuji. Já a moje sestra jsme rády chodily s nimi do lesa a po celý den jsme si spolu hrály. Většinou jsme stavěly domečky z přírodnin, stavebního materiálu je v lese nepřeberné množství a nebylo tedy potřeba si do lesa vozit nějaké hračky. Domečky, které jsme stavěly, byly určeny primárně pro opuštěná zvířata, která neměla domov. Soubory budov byly propojovány různými cestičkami a každý domeček měl svoji zahrádku, kde jsme vysazovaly květiny a malé nálety stromečků, vytvářely parčíky. Stavěly jsme domečky, které měly sloužit třeba jako obchod nebo jako nemocnice. Vytvářely jsme tím taková městečka, která se snažila přiblížit opravdovým městům. Jelikož jsme trávily na jednom místě spousty hodin a někdy i více dní za sebou, tím vznikala docela velká města plná těchto obydlí pro zvířata. Radost nám dělal i malý pavouk, který se zabydlel v jednom z domečků. To byl však asi jediný obyvatel našich staveb. Tato vzpomínka na dětskou zábavu, kterou se baví i spousty jiných dětí, je velkou inspirací pro moji diplomovou práci. Sice jsem už vyrostla z naivních představ, že se v obydlí zabydlí nějaké zvíře, ale tyto dětské stavby jsou pro mě stále přitažlivé. Zajímá mě na nich jejich variabilita a volnost při tvoření během stavění. Tyto stavby jsou ovšem velice křehké, nejsou ničím spojovány a drží pohromadě jen svoji váhou. V lese tedy nikdy dlouhou dobu nevydržely a musely se často opravovat, nebo místo nich stavět nové domy. První domeček, který jsem si teď v dospělosti postavila, byl slepený. Ten jsem také umístila v lese, ale nebyl v mém hledáčku pozorování. Další moje vytvořené domečky již nebyly zpevněné. Nejrůznějšími vlivy jako je počasí nebo pohyb nejrůznější zvířete domečky ve svojí původní podobě nevydržely dlouhou dobu stejně. Postupně chátraly, rozpadaly se a hromadily na malé kupky přírodnin. Na fotografiích přiložených v dokumentaci, je zaznamenám postupný rozklad, na jednom z prvních domečků, který jsem si postavila. Takovýto proces rozpadu mě velice začal zajímat. Z místa se stávají postupem času ruiny. Moje vybrané místo, kde jsem si postavila pár domečků, po delší době vypadalo na první pohled jako normální les, ale při podrobnějším zkoumání dané lokality pozorný divák zjistí, že přírodniny na zemi mají nějaký řád a jsou až podezřele nashromážděny na různých hromádkách. Některé kusy zůstávají na svém původním místě, například poslední pozůstatky „obvodových zdí“ nebo zapichnutý klacek do země, jež dělal dříve podpěru pro střechu a teď trčí ze země jako osamocený sloup. Takovéto podivnosti svědčí o nějakém zásahu člověka. Díky těmto poznatkům jsem si postavila své nové „město“ (soubor budov) v lese nad svým domovem na kopci Pasník. Toto místo jsem zvolila hlavně kvůli tomu, že bydlíme téměř na samotě a místo v lese není turisticky nijak frekventované, tudíž nehrozilo to, že mi někdo domečky úplně zničí. Zato se v lese nachází spousty divoké zvířete, která má na domečky vliv, ale ne tak fatální jako by mohl mít člověk. I zde, na tomto místě v lese, jsem trávila část svého dětství a dokonale tento kopec znám. Proto jsem také doufala v to, že na tomto místě docílím co nejvíce přirozeného rozpadu, bez zásahu člověka. Budovy, které jsem stavěla, byly výhradně z přírodnin, které jsem našla v okolí svého vyhlídnutého místa. Po postavení budov jsem si toto místo zdokumentovala pomocí fotografie, a chodila jsem si

domečky pravidelně fotografovat každých čtrnáct dní. V tuto dobu jsem už do staveb nijak nezasahovala, ani nestavěla nové budovy a jen jsem pozorovala postupnou proměnu tohoto místa. Tímto jsem získávala spousty materiálu pro další zpracovávání. Tento proces rozpadu opuštěných a neopečovávaných budov je přirozený i u normálních staveb. Je zcela normální, že nacházíme v krajině ruiny, nebo pouze už jen na jemné náznaky po různých stavbách, na které musíme dávat pozor a ne každý, si jich všimne. Zajímají mě i tyto budovy, ale s dřevěnými domečky je rozklad a postupné změny vzhledu jednodušší a pozorovatelnější i za kratší časový úsek. Proces rozkladu, nebo rozpadu, nějaká role času či téma lesa a všeobecně přírody, je velice patrná v mojí dosavadní práci a často se tyto motivy opakují v různých podobách. Například moje bakalářská práce s názvem Již se nikdy neuvidíme, byla také kresebná a tématem práce byl rozklad zvířecích těl, která jsem nacházela při procházkách v přírodě. A nejčastěji právě pracuji se vzpomínkami z dětství a dál je nějak rozvíjím.

K realizaci této práce jsem si vybrala kresbu. Výslednou prací je jedna velkoformátová kresba, která je kreslená postupně v pruzích a jednotlivé časové úseky se vzájemně prolínají a stavby se postupně na kresbě deformují, rozpadají a dochází k určitým podivnostem a nereálnostem, ke kterým ve skutečnosti nemůže docházet, jež nejsou zcela na první pohled patrné. Tím vzniká jakýsi pohled na delší časový úsek na jednom pohledu-kresbě. Velkou inspirací pro tento postupný postup kreslení mi byla moje dřívější práce, kdy jsem takto kreslila velkou kytici květin ve váze. Květiny jsem měla před sebou a zvolila jsem záměrně větší formát, aby mi kresba trvala delší časový úsek. Během kreslení květina uvadala a hynula a já jsem kreslila aktuální stav květiny z leva doprava. Tím vznikla kresba, kde v levé části byla květina čerstvá a směrem doprava pozvolna uvadala, až napravo byla zcela seschlá. U květiny se také jednalo o nějakou deformaci a změny vzhledu. Tento postup kreslení jsem zopakovala, jen motivem kresby nebyly květiny, ale domečky, jež jsem si postavila a kreslila je stejným způsobem tady jen z nashromážděných fotografií mého „města“. Z důvodu velkého formátu a místa v lese nebylo možné kresbu realizovat na živo, při kreslení mám vždy všechny kresby položené na zemi a kreslím je vleže, tedy proto překreslování z fotografií.

Jedním z důvodů proč jsem si také vybrala kresbu, byl ten, že u postupného prolínání daných období mi přišla pro tuto práci nejvhodnější kresba tužkou, kde šlo dosáhnout toho, že jednotlivé časové úseky se budou prolínat. Kresba je mi též velice blízká a ve své práci ji často používám. Zajímá mě její variabilita a různé způsoby jejího využití. Moje poslední kresebná práce byla o zvoleném časovém úseku, kdy jsem zkoumala, co a jak dokážu za velmi krátkou dobu nakreslit. Z umělců, jež pracují s kresbou, mě velmi zajímá David Hockney, který v poslední době vytváří různé pohledy na lesy a jiné krajinky či parky. Jeho způsob kresby je sice dravější a více uvolněný. Jeho stylizace krajiny je mi ale do jisté míry blízká. Další umělec, který je mi velmi blízký, je český malíř Zdeněk Daněk. Jeho smýšlení o dílech je odlišné, ale vizuálně jsou mi jeho realistické malby lesů a palouků sympatické, stejně jako jeho přístup k malbě krajiny jako důvod si užít ten čas strávený v lese malováním a pozorováním krajiny. Vysloveně nečerpám inspiraci u jiných autorů, ale spíše ze svých vzpomínek a zážitků z dětství. Kresba je mým oblíbeným médiem, ale nikdy jsem nekreslila kresbu takového měřítka. To pro mě byla velká výzva vyzkoušet si takto velký formát v kresbě. Vzhledem k časovému rozložení diplomové práce i dostatek času na to kresbu dokončit jsem se rozhodla pro tento formát. Jednotlivé časové úseky, s kterými pracuji, nejsou v přesném řezu, ale pozvolna na kresbě přechází do období následujícího, tím vzniká jakási zvláštní krajina, která však na první pohled nevzbuzuje rozpaky diváka a je jednoduchá. Tváří se jako normální běžná krajina, na kterou můžeme v lese narazit. Při delším zkoumání kresby už divák naráží na různé nejasnosti a podivnosti, které se zde vyskytují, to je například na různá pozadí, to se mění v závislosti podle ročního období, takže dochází k tomu, že některé části krajiny jsou více rozkvetlé, jiné zase ještě suché. Nebo jinak dopadá světlo, které je v létě daleko ostřejší a dere se přes plně olistněné stromy na zem a na jaře je les více osvětlený,

jelikož má lepší možnost do lesa bez překážek pronikat. Stavby se postupně rozpadají a některé kusy se pozvolna vytrácejí a jiné se zase opakují, přemisťují, nebo nesmyslně stojí na nějakém místě. Chtěla jsem na kresbě dosáhnout jakéhosi záznamu delšího časového úseku a proměny mého místa v lese. Tímto vzniká úplně nový pohled na krajinu, která nikdy nevypadala tak jako na celé kresbě, ale přitom je ve všech částech autentická. Kresba se tedy správně čte postupně zleva doprava. Ale to není v konečném důsledku tak důležité, takto jdou jen postupně časové úseky. Na kresbu je potřeba nahlížet jako na celek.

Když se budeme koukat na kresbu zleva doprava, tak na ní vidíme, že na začátku se nachází první domeček, který je zachycený ihned po stavbě. Domeček byl postaven na začátku jara, ještě byla zima a krajina kolem domečku je ještě stále zcela „mrtvá“ a strohá. Dále kresba postupně přechází do dalšího období, kdy se už na zemi objevují malé lístečky a stromečky, které začínají pučet. První známky přicházejícího jara. V této části je na kresbě a v celé její první polovině největší dominantou starý pařez, který je vykopnutý ze země a slouží jako další úkryt pro zvířata. Pařez má v sobě díru z boku, tedy může sloužit jako útočiště pro drobná zvířata. Krajina je v těchto místech už veselejší- živější. Ale stále ještě není zcela rozkvetlá. Dále kresba pokračuje do další části, kde se schovávají další domečky. Ty jsou stále ještě zcela funkční, ale už se lehce proměňují, rozdílly ale nejsou patrné od původní podoby. V pozadí jsou už stromy pěkně olistěné a na paloučku za domečky rozrostlá tráva. V popředí je ještě jeden podivný domeček, který se mi do kresby připlítl nebo spíše spadl nebo ho někdo přenesl na toto místo. Byl to již dříve zmiňovaný slepený domeček, který jsem umístila v blízkosti staveb, ale nebyl vidět v mém vybraném výhledu na stavby a tento domeček se tam časem záhadným způsobem takto zjevil. V další části kresby je domeček, který sice stojí, ale o jeho stabilitě už se dá zcela jednoznačně pochybovat. Množství kůr, které je umístěno na střeše, by sotva udržel na jedné straně pouhý klacek a celý domeček stojí jen proto, že je pouze kreslený. Ve skutečnosti by se okamžitě skácel k zemi. Hned vedle domu leží hromádka kůr, které původně patřily k domečku. Tento domeček už svojí tíhou nevydržel a skácel se k zemi. Nahromaděné kůru v této části, ale nejsou pouze z tohoto rozbitého domečku, ale i z domečku, který ještě vedle stojí. Další momenty opakování, jednotlivých stavebních materiálů použitých při stavbě domečku se nacházejí dole pod domečkem, kde se už na zemi povaluje opěrný klacík, který ještě před chvílí podpíral střechu domečku. Kus střechy dokonce pomalu mizí, jelikož se během času postupně tyto materiály samovolně přemisťují a mizí v různých časových úsecích. Další pozůstatek domečku je levitující střecha u kmene stromu, která ještě stojí, ale její životnost je též velice chabá a už by měla každou chvíli sesunout se k zemi. I v okolí tohoto domečku se povalují některé kusy, jež dříve byly součástí stavby a dnes už nejsou. V této části kresby se to už hemží jen hromádkami kůr, klacíků, šišek a dalšího stavebního materiálu, jež se proměňuje zase opět v obyčejné přírodniny, které se jen povalují po lese. Pozornému divákovi však napovídají, že takové hromádky se v lese jen tak nenacházejí a že zde k něčemu docházelo. V poslední části kresby je už pozdní léto, kdy stromy jsou sytě zelené a v lese je díky tomuto přítmi a jen mezírkami mezi stromy se do lesa dere ostrý sluneční svit. Celá kresba je kreslena s tím záměrem, aby nebyla hned na první pohled patrná změna období. Ale snažila jsem se jemnými náznaky na tyto různé podivnosti upozornit diváka a okatě na ně neupozorňovat.

Kresba je kreslena podle daných pravidel, které jsem si dopředu určila. Střídání jednotlivých časových úseků tak, jak jdou za sebou. Prostor jednotlivým úsekům jsem dávala zhruba stejný, ale není na kresbě přesná hranice mezi jednotlivými obdobími. Ty se postupně prolínají. Podle počtu fotografií jsem si kresbu rozdělila do několika pruhů, podle kterých jsem kreslila. Celá kresba je kreslena na hedvábném papíře pentelkou a to pouze jednou tvrdostí tuhy. Tento japonský papír je velice specifický a vyžaduje opatrnost při kreslení. Zase dodává kresbě na jemnosti a celkově papír jako materiál dodává celému mému tématu na křehkosti. Kresba je instalovaná na zdi pomocí magnetů.

Se svou prací jsem spokojená. Podle mého názoru jsem dosáhla toho efektu, který jsem měla v plánu a to je vytvoření podivné krajiny, která se tváří na první pohled klasicky, ale některé momenty na kresbě vedou k zamyšlení diváka a nutí ho v kresbě hledat nějaké podivnosti, které se schovávají a postupně se zjevují. Další velké úskalí, které jsem podle mého názoru zvládla je velikost formátu. U takto velkoformátového díla v kresbě je velké úskalí časová náročnost a výsledek není tedy viditelný ihned. Pro mě samotnou bylo ze začátku práce velkou záhadou a velice obtížné si představit jak samotná kresba bude působit na diváka a dlouhou dobu jsem pracovala s nejistotou. Nevěděla jsem, jestli takto velký formát zvládnu v tomto daném čase vůbec dotáhnout do konce. Pro mě to tedy byla velká výzva se pustit do tohoto formátu. I přes velkou časovou náročnost a celkové obtíže, jež klade takto rozměrná práce na prostor při tvoření, mě práce neodrazuje od realizace jiných velkoformátových kreseb.